

“We moeten het lef hebben om ons steentje bij te dragen aan de wereld”

Dit keer heeft het ABB het genoegen om aan te schuiven bij Geert-Jan Knoops en Carry Hamburger. Hun kantoor behandelt al vele jaren omvangrijke en mediagevoelige zaken en is onder meer hierdoor continu onderdeel van de actualiteit. Denkt u bijvoorbeeld aan de Deventer-moordzaak, waarin op dit moment een (derde) herzieningsverzoek wordt voorbereid. Verder heeft de media interesse in de zienswijze van Knoops over internationaalrechtelijke kwesties. Ter illustratie, op de dag dat het ABB bij Knoops'advocaten aanschuift, zit Knoops later die dag bij Knevel & Van den Brink om te praten over een mogelijke aanklacht en eventuele aangeklaagden inzake de vliegcrash met MH17. Bovendien is Knoops jarenlang verbonden geweest aan de Universiteit van Utrecht en sinds eind 2013 'visiting professor' aan de Shandong universiteit te Jinan in China en geeft hij vele gastcolleges. Dit alles is voor het ABB reden om de heer en mevrouw Knoops-Hamburger te interviewen.

Door: Benjamin Bijl, Soeradj Ramsanjhal & Flip van Huizen

Bij binnenkomst worden we door Carry Hamburger ontvangen. Ze is erg enthousiast en spontaan en ze laat wat 'knabbeltjes' komen voor tijdens het interview. Op de voor de hand liggende vraag waarom zij rechten is gaan studeren, komt zij met een niet zo voor de hand liggend antwoord. Hamburger is haar werkende leven begonnen als verloskundige. Zij komt uit een familie met veel medici, dus iets in de medische wereld was een voor de hand liggende keuze. Het kan haar echter niet bevredigen. Op haar 23e krijgt ze dan ook de behoefte iets anders te gaan doen. Het

roer gaat om. Ze koopt een viool met als doel om een jaar later toegelaten te worden tot het conservatorium. Om het toelatingsexamen te halen, oefent zij iedere dag totdat haar vingers ervan gaan bloeden. Deze overwinning op haarzelf is naar eigen zeggen bepalend voor haar verdere toekomst geweest. Na een verblijf in Washington D.C. (USA) keert zij met haar drie zoons terug naar Nederland. Muziek komt op een laag pitje, want zoals Hamburger het verwoordt "indien je kinderen hebt, is het beter die zelf te verzorgen en niet naar een crèche sturen". Op 36-jarige leeftijd gaat het roer

voor de tweede keer om en gaat ze in de avonduren rechten studeren. Tijdens haar studie kiest zij ervoor advocaat te worden, een keuze die samenhangt met haar gevoel voor rechtvaardigheid. Een gevoel dat door haar familiegeschiedenis extra versterkt is. Na haar studie solliciteert zij bij Max Moskowicz. Na 2,5 uur in de trein naar Maastricht, vroeg Moskowicz niet meer dan een zienswijze te geven op een citaat uit de Talmoed (de mondelinge leer op het oude testament). Dit blijkt voldoende. Ze wordt aangenomen en gaat werken op het kantoor van Max Moskowicz in 's-Hertogenbosch, daar leert zij Geert-Jan Knoops kennen.

Shark

Ongeveer tien minuten na aanvang van het interview schuift Knoops aan. De altijd met een strakke blik gewapende Knoops komt nu zichtbaar geenthousiasmeerd binnen. Onderwerp van gesprek op het moment van binnenkomst was de strategie van aanklagers bij internationale tribunalen. Knoops legt aan de hand van de Amerikaanse tv-serie 'Shark' uit, (u leest het goed, er wordt bij huize Knoops wel degelijk aan vrije tijd gedaan) dat de functie van aanklager met zich brengt dat er vooral wordt ingezet op het sluitend maken van bewijs. Dit is volgens hem ook terug te zien in het nationale en in het internationale strafrecht.

Vanaf het moment dat Knoops de woorden 'tribunaal', 'internationaal recht' of daarmee samenhangende begrippen hoort, maakt de blije, glimlachende Knoops direct plaats voor de Knoops die we kennen: strak, formeel en juridisch inhoudelijk. Knoops is een geboren Brabander en start op 17-jarige leeftijd aan de pedagogische academie. Hierna gaat hij in militaire dienst bij het Korps Mariniers en eindigde als 'best officer' van zijn klas. Interessant gegeven is dat Knoops op dit moment nog steeds de rang van Luitenant Kolonel der Mariniers bekleedt, hetgeen betekent dat er in ieder geval ieder jaar in extreme omstandigheden wordt getraind. Tijdens zijn periode bij het Korps Mariniers moest Knoops andere militairen

bijstaan bij de krijgsraad. Hij blijkt talent te hebben en gaat rechten studeren in Tilburg. De militaire achtergrond is mede bepalend geweest voor zijn instelling als advocaat: het uiterste van jezelf vergen, grenzen opzoeken en daarbij weten dat je terug kunt vallen op het team waarmee je samenwerkt.

Eigen kantoor

Na een tijd bij Max Moskowicz te hebben gewerkt, starten beiden een eigen kantoor in Amsterdam. Een kantoor dat wordt gerund door twee echtgenoten komt het ABB niet vaak tegen, maar het is een gesmeerde machine. Wellicht is ►

Carry Knoops-Hamburger: "We moeten kritisch blijven."

dit succes gelegen in het feit dat privé en werk strikt worden gescheiden. Dit levert soms wel een bijzondere verhouding op; zo spreekt Knoops over 'mijn collega' als hij refereert aan Hamburger. Hoewel het duidelijk twee erg verschillende persoonlijkheden zijn, bespeurt het ABB een hoge mate van synergie.

Beiden staan kritisch tegenover de internationale tribunalen waar zij veelvuldig optreden. De tribunalen zijn veelal opgericht voor het Westen en het is maar de vraag in hoeverre de lokale mensen hierop zitten te wachten. Ook is de positie van de verdediging opmerkelijk. De middelen die de verdediging ter beschikking staan, zijn vele malen beperkter dan de middelen die ter beschikking staan van de aanklagers. Neem als voorbeeld het Joegoslavië tribunaal. Hier zijn volgens Knoops 161 mensen aangeklaagd waarvan er op dit moment 'slechts' achttien zijn vrijgesproken. Op de vraag naar hoe deze praktijken zich tot het recht op een eerlijk proces verhouden, denk vooral aan de 'equality of arms', geeft Hamburger aan dat dit inderdaad een goede vraag is en beantwoordt daarmee de

vraag indirect. Als voorbeeld wordt genoemd dat de verdediging een paar honderdduizend documenten in het Servisch opgesteld ter beschikking kreeg die binnen korte tijd zonder extra fondsen van het Tribunaal moesten worden doorgespit en vertaald. Dit in tegenstelling tot de aanklagers, die meer mankracht tolken en veel meer financiële middelen ter beschikking hadden. Een onmogelijke klus, maar officieel niet in strijd met een eerlijk proces want 'de verdediging kreeg immers toegang tot alle informatie'.

Vergeving

Tegen het einde van 2015 zullen alle internationale straftribunalen bij elkaar de internationale gemeenschap zo'n 6 à 7 miljard USD hebben gekost. Het Internationale Strafhof in Den Haag kost de internationale gemeenschap alleen al jaarlijks een kleine USD 140 miljoen. Hamburger vraagt zich hardop af of dat geld niet beter kan worden besteed. In plaats van dat er 'drie kippen en een ei' uit de oude tijd worden vervolgd, kan het geld volgens haar ook worden gestoken in de investering van nationale rechtssystemen, de opleiding van rechters en advocaten en verzoening tussen de partijen. Om dit te illustreren komt Knoops wederom met een voorbeeld uit de praktijk. Tijdens een verblijf in Freetown voor een optreden bij het Sierra Leone tribunaal kwam hij tijdens een hardloopsessie op het strand om 5:30 uur in de ochtend een man tegen die hem tegemoet rende. De man had één been, maar liep met zijn krukken desalniettemin erg hard. Knoops raakte in gesprek met deze man. De man vertelde dat het zijn droom is om ooit een marathon te lopen in Europa. In de burgeroorlog is een van zijn benen afgehakt door zijn buurman. De twee waren echter nog steeds burens. Dit verbaasde Knoops en al snel kwamen vragen als: "Wat is er met hem gebeurd?" en "Hoe ga je hiermee om?" Zijn uitleg aan een in onze ogen terecht verbaasde Knoops: "Jij bent blank, jij gaat ons nooit begrijpen. Ik heb mijn buurman vergeven en ik kijk naar de toekomst." Volgens Knoops is een veel gehoord punt van kritiek onder Afrikanen dat er te weinig naar hen wordt geluisterd, terwijl de overgrote meerderheid van leden binnen het Internationale Strafhof bestaat uit Afrikaanse landen. De meeste Afrikanen houden het leven draaglijk door naar de toekomst te kijken, maar door alle processen worden ze juist geconfronteerd met het leven dat ze zo hard proberen te vergeten. De meeste tribunalen komen dan ook voort uit een politiek compromis. Een ander voorbeeld hiervan is het Cambodja-tribunaal waarbij de bevolking het tribunaal min of meer kreeg opgedrongen. Recentelijk (na het interview) zijn overigens hierbij twee kopstukken van 83 en 88 jaar oud van de Rode Khmer tot levenslang veroordeeld. Het geld dat is uitgegeven om deze hoogbejaarden veroordeeld te krijgen, had misschien beter aan de straatarme bevolking kunnen worden besteed. Knoops nuanceert de teneur van het gesprek; hoewel er zeker haken en ogen bestaan aan de werkwijze en de inrichting van de tribunalen, dient men zich af te vragen wat het alternatief is. Hamburger meent echter dat in de wereld waarin wij nu leven, de 'slechte' regimes de tribunalen op

de koop toe nemen: “Die laten zich echt niet bang maken”.

Een interessante uitspraak van Knoops over zijn praktijk in het internationale strafrecht en herzieningszaken: “Je moet echter altijd oppassen dat je niet te veel leed op je schouders gaat dragen. Ons vak, zeker in herzieningszaken, heeft ook een psychologische dimensie; vaak begeleiden we een cliënt in dit opzicht ook: strafzaken hebben een enorme impact op een mens... alhoewel we geen psychologen zijn, illustreert dit de taakopvatting van ons kantoor...”

Ina Post

Hoewel Knoops'advocaten ongeveer 60 procent van hun tijd besteedt aan internationaal strafrecht, staat het kantoor in Nederland vooral bekend om de vele geruchtmakende herzieningszaken. Voorbeelden hiervan zijn de ‘Deventer moordzaak’, de ‘zes van Breda’, de Arubaanse Bonairiaanse ‘Spelonk zaak’, de ‘Puttense moordzaak’ en natuurlijk ‘Ina Post’. Voor de laatste vier leverde de bijstand door Knoops'advocaten uiteindelijk vrijspraak en eerherstel op. Het is de onuitputtelijke hang naar gerechtigheid van de advocaten die dit mogelijk maakt. Daarnaast wordt er volgens Hamburger slechts met de allerbeste mensen gewerkt. Ondanks alle successen is de financiële kant niet altijd even rooskleurig. Volgens Hamburger wordt vaak gebruik gemaakt van eigen middelen. Dit gegeven maakt ons erg benieuwd naar hoe deze liefdadigheid dan wordt gefinancierd. Volgens Knoops wordt er een balans gezocht tussen de betalende en de niet-betalende zaken. Zo wordt er door het kantoor ook advies gegeven aan grote multinationals over bijvoorbeeld investeringsmogelijkheden in landen waar men het niet erg nauw neemt met de mensenrechten (denk aan een land als Birma). Voor wat betreft de herzieningszaken legt Knoops nog uit: “Er zijn afgelopen jaar alleen al 98 verzoeken van veroordeelden binnengekomen en hoewel we zeer zorgvuldig aan de poort selecteren, zijn er acht á negen zaken overgebleven waarin we bereid zijn de vaak jaren durende procedure te voeren.” Een toevoeging is dat de advocaten van het kantoor ook het commune strafrecht beoefenen en men weet het kantoor ook te vinden voor militair strafrecht, mede dankzij de militaire achtergrond van Knoops. Een bekende zaak op dit gebied is de zaak Van Eric O.

Naast advocaat is Knoops een wetenschapper in hart en nieren, hij is namelijk maar liefst tweemaal gepromoveerd. Hij heeft jaren geleden zelfs gesteld dat de wetenschap op de eerste plaats komt en dat hij louter werkzaam is in de advocatuur om te zien hoe de wetenschap in de praktijk ten uitvoer wordt gebracht. Het ABB is benieuwd of Knoops deze mening nog heeft, juist omdat hij zo veelvuldig in de media verschijnt in zijn hoedanigheid van advocaat. ▶

Geert-Jan Knoops: “We zijn geen psychologen.”

Knoops begint te lachen en vertelt dat zijn mening een tikje is bijgeschaafd; het beroep van advocaat is prachtig.

Buitenland

Een fulltime aanstelling bij een universiteit is tegenwoordig niet te combineren met de advocatenpraktijk. Wel geniet hij nog erg van het lesgeven in het buitenland. Zo geven Knoops en Hamburger samen les op Curaçao en heeft Knoops daags voor het interview nog les gegeven aan de Universiteit van Herzliya (Israel). Hij is daarnaast visiting professor aan de universiteit van Shandong in China. Op de vraag hoe hij daar terecht is gekomen, verklaart Hamburger dat hij is gevraagd omdat hij "zo'n knappe jongen is" waarna Knoops zich geen enkele moeite bespaart om het ABB ervan te overtuigen

dat dit heus niet het geval is. Het mooie van het lesgeven in China is het bijdragen aan de rechtsontwikkeling aldaar. Het recht in China staat nog in de kinderschoenen en de studenten vinden het prachtig dat een professor uit Europa over het recht van hier komt vertellen. Hoewel de Universiteit van Shandong een door de overheid gefinancierde instelling is, doet dit niets af aan de bespreekbaarheid van het optreden van die overheid in internationaalrechtelijk perspectief. De studenten zijn erg mondig en dat levert bijzondere discussies op. We merken dat Knoops inderdaad nog erg veel plezier haalt uit de wetenschap en het lesgeven.

Het bijna twee uur durende interview sluiten we af met Hamburger, waardoor we niet alleen inzicht krijgen in hoe de advocaten bij

Knoops tegen de praktijk aan kijken, maar ook tegen het leven. Er wordt gesproken over rechtvaardigheid, het helpen van de zwakkere medemens, de innerlijke beschaving die we helaas steeds minder tegenkomen in de huidige maatschappij en hoe er gelukkig nog mensen zijn die zich onbaatzuchtig inzetten om de wereld een betere plek te maken. Hamburger noemt dat soort mensen de parels van de maatschappij. Op de vraag of zij zichzelf en haar man door hun (rechts) hulp aan de onfortuinlijke medemens ook tot die parels rekenen, antwoordt ze dat je dit nooit van jezelf kunt vinden of over jezelf kunt zeggen. Maar dat is geen probleem mevrouw Hamburger, het ABB doet dit graag voor u. ■

Advertentie

Een greep uit ons cursusaanbod, najaar 2014

Een volledig overzicht van ons cursusaanbod en de cursusprijzen vindt u op www.cpo.nl.

VSO-cursussen

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN
VSO/PO

Geheime opsporing 27 en 28 oktober	13 VSO/PO Den Dolder
Algemeen bestuursrecht 27 en 28 oktober	13 VSO/PO Zeist
Beslag- en executierecht - extra ingepland 30 en 31 oktober	14 VSO/PO Wolfheze
Huurrecht 29 oktober en 12 november	11 VSO/PO Utrecht
Insolventierecht basis 3 en 4 november	13 VSO/PO Den Dolder
Contracten maken en beoordelen deel 1 - extra ingepland 3 en 4 november	18* VSO/PO Zeist
Contracten maken en beoordelen deel 2 11 december	* waarvan 6 voor deel 2 Zeist
Intellectuele eigendom in de marketing 5 en 19 november	11 VSO/PO Amsterdam
Ontslagrecht verdiept 10 en 11 november	13 VSO/PO Zeist
Personen- en familierecht 13 en 14 november	13 VSO/PO Den Dolder
Vennootschapsrecht basis: transacties 17 en 18 november	14 VSO/PO Den Dolder
Europees recht voor de praktijk 17 en 18 november	13 VSO/PO Den Dolder
Professioneel onderhandelen voor advocaat-stagiaires 15 en 16 december	13 VSO/PO Wolfheze

PAO-cursussen

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN
PO

Main principles of US Bankruptcy Law 27 oktober	6 PO Amsterdam
«JOR» Actueel Insolventie, financiering en zekerheden 5 of 14 november	4 PO Amsterdam
«JOR» Actueel Ondernemingsrecht 6 november	4 PO Amsterdam
Aansprakelijkheid in de financiële sector - recente ontwikkelingen 6 en 13 november	12 PO Amsterdam
Burenrecht 13 november	3 PO Amsterdam
Jaarrekeninglezen voor de jurist 13 en 20 november	12 PO Amsterdam
Geschillen in het Vennootschapsrecht 26 november en 10 december	12 PO Amsterdam
«JOR» Actueel Effectenrecht 11 december	4 PO Amsterdam

Verder denken • Scherper zijn

Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs

